Co-funded by the European Union

GLUHI VOZNIKI
ZNAKOVNI JEZIK V PROMETNEM IN VOZNNIŠKEM IZOBRAŽEVANJU

MODUL:
7. VARNA VOŽNJA – UČNI MODUL

DEJAVNOST:
7.1. SPLOŠNA PRAVILA VARNE VOŽNJE

MAVİ PENCERE Special Education Association

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

iBF Internationales Bildungs- und Fahrschulzentrum GmbH

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

»Sofinancirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja(-ev) ter ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorni niti Evropska unija niti EACEA.«

This document has been prepared as free learning and teaching material (Open Educational Resource) and is published under the Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license. To view a copy of this license, visit:
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

»Ta dokument je bil pripravljen kot brezplačno učno in izobraževalno gradivo (odprti izobraževalni vir) ter je objavljen pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 mednarodna (Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International). Za ogled kopije te licence obiščite:
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/«

Deaf Drivers

PREDLOGA OBRAZCA DEJAVNOSTI

Modul	Modul 7. Modul usposabljanja za varno vožnjo (A.3.8.)	
Naslov dejavnosti	Dejavnost 7.1. Splošna pravila za varno vožnjo (Dejavnost 7.1)	
Povzetek	V tej dejavnosti so bili vozniki seznanjeni s tem, kaj je varna vožnja, kakšen je njen pomen in kaj je treba v zvezi s tem storiti, ter z vozniškim vedenjem. Cilji te učne dejavnosti vključujejo oceno pripravljenosti voznikov na varno vožnjo ter razumevanje, kako oceniti dejavnike vozila, človeka in okolja pri varni vožnji.	
Tema(e)	V tej dejavnosti so bile obravnavane naslednje teme: 7. Varna vožnja 7.1. Splošna pravila varne vožnje 7.1.1. Varna vožnja 7.1.2. Splošna pravila varne vožnje 7.1.3. Predpogoji za spretnosti varne vožnje 7.1.4. Trije dejavniki varne vožnje 7.1.4.1. Človek pri varni vožnji 7.1.4.2. Vozilo pri varni vožnji 7.1.4.3. Okolje pri varni vožnji	
Avtor/ji	Datum:	Različica: 1
Pregledal/a	Datum:	Različica:

Scenarij dejavnosti

7. Varna vožnja

7.1. Splošna pravila varne vožnje

7.1.1. Varna vožnja

Varna vožnja je, ko voznik uporablja svoje vozilo v skladu s prometnimi pravili in bontonom, ne da bi ogrožal svoje življenje in premoženje ali varnost drugih udeležencev v prometu, ter z izkazovanjem potrebnega in pravilnega vedenja glede na cestne, vremenske, prometne in stanje vozila.

7.1.2. Splošna pravila varne vožnje

Poleg upoštevanja splošnih prometnih pravil mora voznik tudi:

- Popolnoma poznati vse funkcije vozila,
- Zagotoviti pravočasno vzdrževanje vozila,
- Pripeti varnostni pas pred vožnjo,
- Pravilno prilagoditi sedež za vožnjo,
- Pravilno držati volan,
- Izvajati pravilno tehniko krmiljenja,
- Pravilno prilagoditi ogledala,
- Biti voznik, ki je ves čas pozoren,
- Biti voznik, ki zelo dobro pozna prometna pravila,
- Biti voznik, ki upošteva omejitve hitrosti,
- Biti voznik, ki zna voziti v vseh vremenskih razmerah,
- Biti voznik, ki zna voziti v vseh cestnih razmerah,
- Načrtovati vožnjo in čas za počitek pred odhodom,
- Načrtovati varnejše ceste in poti pred odhodom,

7.1.3. Predpogoji za spretnosti varne vožnje

Predpogoji, ki jih mora imeti voznik za spretnosti varne vožnje, so:

- **Psihična in fizična pripravljenost na vožnjo**

Slika 1

Pred vožnjo naj bo voznik dobro spočit ter fizično in psihično pripravljen. Prav tako ne sme biti pod vplivom alkohola, poživil ali uspaval. Če se počuti utrujenega ali zaspanega, naj si namesto jedi ali pijače raje vzame odmor in počitek.

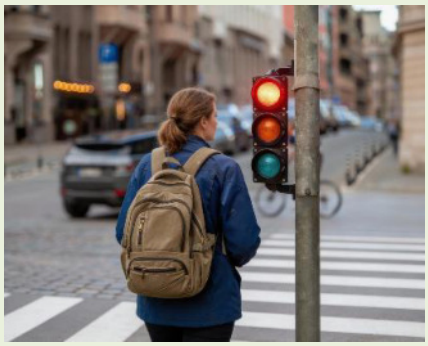
- **Ozaveščenost o upoštevanju prometnih pravil in prometnega bontona.**

Za varno vožnjo so ključne veščine, kot so spoštovanje, empatija, potrpežljivost in pozornost. Ko vozniki drug drugemu izkazujejo razumevanje in spoštovanje, se s tem zmanjšata težavnost in stres v prometu; nasprotno vedenje pa naredi promet težji in bolj stresen.

Slika 2

- **Ocena tveganj v prometu**

Slika 3

Ena najpomembnejših sestavin varne vožnje je sposobnost predvidevanja nevarnosti, izvajanja analize tveganj in sprejemanja premišljenih odločitev. Vnaprejšnje prepoznavanje nevarnih območij in morebitnih nevarnih situacij v prometu ter ustrezno sprejemanje previdnostnih ukrepov bo zmanjšalo tveganje nesreč.

- **Pomen psihomotoričnega vedenja**

Psihomotorično vedenje so dejanja, ki jih izvajamo brez razmišljanja. Psihomotorične spretnosti se s starostjo običajno slabšajo. Izobraževanje, vaja in urjenje spodbujajo razvoj teh spretnosti. Da bi preprečili poslabšanje psihomotoričnih spretnosti, vožnje ne smemo prekiniti za daljša obdobja.

Slika 4

- **7.1.3.5. Izbira varne poti in načrtovanje poti**

Slika 5

Zlasti na dolgih potovanjih uporaba avtocest in cestninskih cest zmanjša utrujenost voznika. Poleg tega lahko ozke ceste, nočna vožnja, slaba vidljivost in gost promet povzročijo, da vozniki postanejo napeti, razdražljivi ali jezni. Vnaprejšnje načrtovanje poti ob upoštevanju prometnih in vremenskih razmer je ključnega pomena za varno vožnjo. S tem preprostim načrtovanjem bo pot krajša in varnejša.

7.1.4. Trije dejavniki varne vožnje

Varno vožnjo sestavljajo človek, vozilo in okolje. Poglejmo si zdaj te naslove:

- Človek pri varni vožnji
- Vozilo pri varni vožnji
- Okolje pri varni vožnji

7.1.4.1. Človek pri varni vožnji

Človek je sestavni del varne vožnje in na cesti zavzema številne vloge – kot voznik, potnik, pešec in nadzornik. Zato je najpomembnejši dejavnik pri zagotavljanju varne vožnje prav človek. Vozniške spretnosti, znanje in sposobnosti so izjemnega pomena za varno vožnjo. Pozornost, koncentracija, premišljeno razmišljanje in sprejemanje pravilnih odločitev, predvidevanje nevarnosti in zmanjševanje tveganja nesreč so dejavniki, ki so pod človekovim nadzorom. Varna vožnja je proaktivna vožnja. Če je človeški dejavnik pri varni vožnji dobro razvit, se bo tveganje nesreč znatno zmanjšalo.

Poglejmo si spodaj miselne in psihomotorične spretnosti, ki vplivajo na človekov razvoj:

- **Miselne spretnosti:**Miselne sposobnosti so sposobnosti, ki jih razvijamo pri ljudeh z možgani, umom in instinkti, tako v našem znanju kot v podzavesti. Te sposobnosti se, tako kot vsi učni procesi, razvijajo ali slabšajo. Poglejmo si miselne dejavnike, ki vplivajo na vozniške spretnosti, pod naslednjimi naslovi:
- **Pozornost in koncentracija:** Omogočata nam, da smo pozorni na spremembe, ki se lahko pojavijo med vožnjo. Pomagata nam zaznati tveganja in nevarnosti.
- **Zaznavanje:** Omogoča nam razumevanje in razlago dogodkov ali situacij, ki jih vidimo ali čutimo med vožnjo.
- **Spomin:** Omogoča nam priklic informacij, pomembnih za vožnjo, na primer pomnjenje smeri do določenega kraja.
- **Sklepanje in logično razmišljanje:** Omogoča nam, da vidimo posledice dogodkov in situacij, s katerimi se srečamo, ali napovemo verjetnosti; sklepe lahko izpeljemo s primerjavo s predhodnim znanjem.
- **Reševanje problemov:** Rešitve za probleme, s katerimi smo se že srečali, lahko razvijemo.
- **Sprejemanje odločitev:** To je sposobnost izbire in izvedbe najustreznejšega ravnanja med različnimi vedenji kot odziv na probleme, s katerimi se soočamo.
- **Psihomotorične spretnosti:** Sestavine psihomotoričnega vedenja, ki vplivajo na varno vožnjo, lahko naštejemo takole:
- **Hitrost reakcije:** Hitrost reakcije je sposobnost naše roke ali noge, da se hitro odzove na situacijo ali dogodek. Situacija, kot je hitro pritiskanje na zavoro z nogo pri nenadnem zaviranju, kaže, da je ta sposobnost dobro razvita.
- **Koordinacija obeh rok:** Nekateri ljudje ne morejo uporabljati obeh rok za različne naloge hkrati ali imajo težave pri hkratni uporabi obeh rok in nog za različne naloge. Pomanjkanje koordinacije obeh rok predstavlja pomembno varnostno tveganje. Vozniki v takem položaju naj izvajajo vaje in urjenje za izboljšanje koordinacije rok in nog..
- **Koordinacija roke, noge in oči:** To je sposobnost izvajanja dejavnosti, ki zahtevajo hkratno uporabo rok, nog in oči. Roke moramo usmerjati glede na dražljaj, ki doseže naše oči.
- **Sposobnost sledenja:** Ko želimo prehiteti vozilo, ki mu sledimo, je to sposobnost oceniti, ali je manever primeren, ali zmogljivost vozila zadostuje za prehitevanje ter ali imata cesta in vidljivost skupaj z drugimi vozili dovolj razdalje za prehitevanje.

7.1.4.2. Vozilo pri varni vožnji,

Zagotavljanje, da je naše vozilo pripravljeno na varno vožnjo, je ključnega pomena. Redno vzdrževanje vozila je bistveno za varno vožnjo. Naša odgovornost kot voznikov je izvajanje potrebnih pregledov na vozilih. Pred uporabo vozila moramo preveriti naslednje:

- Zagotoviti, da je bilo dnevno, mesečno, letno in kilometrsko vzdrževanje opravljeno pravočasno,
- Izbrati pravilne pnevmatike glede na sezono,
- Zagotoviti pravilen zračni tlak in globino profila pnevmatik,
- Zagotoviti, da razsvetljava vozila in druge luči delujejo brezhibno,
- Zagotoviti, da so okna čista,

- Zagotoviti, da so predmeti v vozilu pravilno nameščeni,
- Zagotoviti, da so obrabljene brisalce zamenjane,
- Zagotoviti, da sistem brisalcev deluje brezhibno.

7.1.4.3. Okolje pri varni vožnji

Pri varni vožnji okolje zajema dejavnike zunaj ljudi in vozil, vključno s cestami, prometom, vremenskimi razmerami in časom. V okvir okolja lahko štejemo številne elemente, od vremena in letnih časov do različnih delov dneva, fizičnih značilnosti ceste in prometne gneče.

Nekateri pojmi, ki jih štejemo med dejavnike okolja pri varni vožnji, so:

- **Vrste cest:** Dejavniki, kot so mostovi, predori, železnice, prehodi za pešce, območja cestnih del, ovinki, klanci, križišča ter širina ali ozkost ceste. - Promet: Prometni predpisi, znaki, semaforji, luči, druga vozila, pešci in gostota prometa vsi prispevajo k prometni gneči.
- **Vreme in vremenske razmere:** Razmere, kot so megla, dež, veter in sneg, sestavljajo vreme in vremenske razmere.
- **Čas:** To vključuje noč, dan in položaj sonca.

Slika 6

Ocenjevanje in vrednotenje

Pogoji za ocenjevanje in vrednotenje

V tem usposabljanju je priporočljivo pripraviti naslednje pogoje za merjenje in vrednotenje ravni znanja udeležencev:

- Udeleženci naj pripravijo jasna, jedrnata in kratka besedila vprašanj.
- Vprašanja naj bodo v obliki testov z izbirnimi odgovori s 4 možnostmi, od katerih je pravilna le 1.
- Pri pripravi vprašanj je treba uporabiti pojme, primerne za izražanje v znakovnem jeziku.
- Vprašanja naj odražajo informacije, obravnavane v tem usposabljanju.
- Za teste je treba ločeno pripraviti ključe za odgovore in ključe za točkovanje.

Preizkus znanja

1. Kaj od naštetega spada med okoljske dejavnike pri varni vožnji?

A. Preverjanje smernikov
B. Vremenske razmere
C. Pešci
D. Ogledala

2. Kaj od naštetega je najpomembnejši dejavnik pri varni vožnji?

A. Ljudje
B. Vozilo
C. Cesta
D. Podnebje

3. Katera od naslednjih trditev o dobrem vozniku je zagotovo resnična?

A. Dobri vozniki lahko vozijo hitro in učinkovito tudi v gostem prometu.
B. Dobri vozniki lahko po potrebi tvegajo.
C. Biti dober voznik zahteva sposobnost dolge vožnje brez utrujanja.
D. Biti dober voznik ni stvar talenta; pomembno je upoštevanje pravil.

4. Kaj od naštetega NI med pregledi, ki jih mora voznik opraviti za varno vožnjo?

A. Preverjanje opozorilnih luči in svetil

B. Preverjanje smernikov

C. Preverjanje pnevmatik

D. Preverjanje zavornih ploščic

5. Kaj od naštetega NI dejavnik, ki vpliva na vedenje voznika?

A. Izbira poti

B. Pozabljivost

C. Utrujenost

D. Raztresenost

Rešitve

1 – B / 2 – A / 3 – D / 4 – D / 5 – A / Vsako vprašanje je vredno 20 točk, skupaj 100 točk.

Samoocenjevanje

Prosimo, ocenite vsako trditev od 1 do 5:

1 = Sploh se ne strinjam | 2 = Ne strinjam se | 3 = Neodločen/-a | 4 = Strinjam se | 5 = Popolnoma se strinjam

Trditve za ocenjevanje	1	2	3	4	5
1. Razumem pravila varne vožnje.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Poznam preglede, ki jih moram opraviti pred varno vožnjo.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Razumem tveganja, ki izhajajo iz človeških, okoljskih in vozniških dejavnikov pri varni vožnji.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Razumem spretnosti, ki jih mora oseba razviti za varno vožnjo.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Vem, na kaj moram biti pozoren pri nastavitvi volana in sedeža.	☐	☐	☐	☐	☐

Ključ za točkovanje:

21–25 točk: Vaše znanje je zelo dobro. Poznate prometne predpise.

16–20 točk: Vaše znanje je zadostno, vendar imate na nekaterih področjih še možnost izboljšav**.**

11–15 točk: Imate zmerno raven znanja; dodatno usposabljanje bo koristno.

6–10 točk: Vaša raven znanja je nizka; priporočamo celovito usposabljanje**.**

0–5 točk: Vaše zavedanje in znanje o tej temi sta resno pomanjkljiva.